

Lovforslag nr. L 152. Fremsat den 12. marts 1982 af justitsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om børns retsstilling og retsplejeloven

(Faderskabssager m.v.)

§ 1

I lov nr. 200 af 18. maj 1960 om børns retsstilling, som ændret senest ved lov nr. 254 af 12. juni 1975, foretages følgende ændringer:

1. § 5, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Sagen skal anlægges senest 3 år efter barnets fødsel. Det gælder dog ikke en sag, som anlægges af barnet, efter at det er fyldt 18 år.

Stk. 3. Landsretten kan tillade, at sag anlægges efter udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 2, 1. pkt., såfremt der anføres ganske særlige grunde for, at faderskabssag ikke er anlagt tidligere, og omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for, at faderskabssag anlægges, og det endvidere må antages, at sagen ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet.«

2. § 8, stk. 1, affattes således:

»En kvinde, der er besvangret uden for ægteskab, kan ved henvendelse til det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter (i København magistraten og på Frederiksberg det sociale udvalg) eller statsamtet inden fødslen begære, at der rejses faderskabssag mod den mand, som hun opgiver som fader til barnet.«

3. I § 9 ændres »politimesteren (i København overpræsidenten)« til: »statsamtet«, og i § 11, stk. 1, ændres »en politimester (i Kø-

benhavn overpræsidenten)« til: »et statsamt«.

4. § 10, stk. 1, affattes således:

»Moderen skal inden 1 måned efter barnets fødsel over for det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter (i København magistraten og på Frederiksberg det sociale udvalg) eller statsamtet opgive, hvem der er eller kan være barnets fader.

5. I § 10, stk. 2, § 13, stk. 2, § 14, stk. 2, § 15, stk. 2, § 16, stk. 1, § 17 og § 19, stk. 1, 2 og 3, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

§ 2

I lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 1 af 2. januar 1980, som ændret senest ved lov nr. 270 af 10. juni 1981, foretages følgende ændringer:

1. I § 17 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »foged- og skifteforretninger samt protestforretninger vedrørende vekslere og checks« til: »foged-, skifte-, notarial- og tinglysningsforretninger samt faderskabssager«.

2. I § 456 f, stk. 2, 2. pkt., udgår: »alder«.

3. I § 456 f, stk. 4, og § 456 g, stk. 2, ændres »Politimesteren (i København overpræsidenten)« til: »Statsamtet«.

4. I § 456 o, stk. 3, ændres »§ 160« til: »§ 159«.

5. I § 456 p og § 456 r, stk. 1, ændres »politimesteren (overpræsidenten)« til: »statsamtet«.

6. § 456 r, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Begæring om genoptagelse må fremsættes for retten senest 3 år efter barnets fødsel. Det gælder dog ikke en begæring, som fremsættes af barnet, efter at det er fyldt 18 år. Begæringen rettes til den ret, der senest har behandlet sagen, eller, hvis sagen ikke tidligere har været behandlet af retten, til den ret, der er nævnt i § 456 c.«

7. I § 456 r, stk. 4, ændres i 1. pkt. »de i

stk. 3 nævnte frister« til: »den i stk. 3 nævnte frist«.

§ 3

Stk. 1. § 1, nr. 1, og § 2, nr. 1-2, 4, 6 og 7, træder i kraft den 1. juli 1982.

Stk. 2. Tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 2-5, og § 2, nr. 3 og 5, fastsættes af justitsministeren.

§ 4

Faderskabssager, som er anlagt eller begæret genoptaget ved lovens ikrafttræden i overensstemmelse med de hidtil gældende regler i § 5, stk. 1 og 2, i lov om børns retsstilling og § 456 r, stk. 3, i lov om rettens pleje, skal anses for at være rejst rettidigt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Hovedsigtet med lovforslaget er at indføre ensartede frister for mænds og kvinders adgang til at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn ved anlæggelse af faderskabssag samt til at begære genoptagelse af en afgjort faderskabssag. Endvidere foreslås den administrative behandling af faderskabssager vedrørende børn uden for ægteskab overført fra politiet til statsamtene i lighed med den gældende ordning i København, hvor sagerne behandles af overpræsidiets.

Lovforslaget indebærer endelig en udvidelse af den bestående adgang i retsplejelovens § 17 a, stk. 2, til at bemyndige kontoruddannet personale til at udføre visse forretninger inden for domstolene. Efter forslaget skal bemyndigelsesadgangen også omfatte tinglysningforretninger, notarialforretninger og faderskabssager.

2. De gældende regler i børnelovens § 5, stk. 2-3, og retsplejelovens § 456 r vedrører adgangen til at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn og til at begære en afgjort faderskabssag genoptaget. Der er alene for mænds vedkommende fastsat frister herfor. Sagen skal rejses inden 1 år fra det tidspunkt, hvor manden er kommet til kundskab om de omstændigheder, der antages at kunne begrunde en fralæggelse af faderskabet, eller hvorpå begæringen om genoptagelse støttes, og senest 5 år efter barnets fødsel.

Reglerne bygger på faderskabskommissionens betænkning om ændring af reglerne om fastsættelse af faderskab (nr. 126/1955) og er begrundet i, at afgørende hensyn til barnets tarv kræver, at barnets status fastlægges så tidligt som muligt, og at ægtemandens modstående interesser må vige herfor. Reglerne hviler endvidere på den forudsætning, at moderen og barnet har sammenfaldende interesser i en faderskabssag, og at kvinder derfor ikke søger at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn i strid med barnets interesser.

Det har imidlertid vist sig, at denne forudsætning ikke i alle tilfælde holder. Siden børnelovens ikrafttræden er det sket, at kvinder for at få foræld-

dremyndigheden over deres børn har anlagt faderskabssag og søgt at anfægte ægtemandens faderskab til børn, som er født under ægteskabet og har været behandlet som ægtebørn af begge ægtefæller. Det er forekommet i tilfælde, hvor forældremyndigheden over børnene ved ægtefællernes separation eller skilsmisse er blevet tillagt ægtemanden, eller hvor begge ægtefæller søger sig tillagt forældremyndigheden under en verserende separations- eller skilsmisssesag. Domstolene har i disse sager uden positiv lovhjemmel anset moderen for afskåret fra at anfægte ægtemandens faderskab til barnet, uanset om det under sagerne har været klart, at ægtemanden ikke kunne være fader til barnet. Grundlaget herfor har været den såkaldte anerkendelseslære, som er fastslået i retspraksis, og som i børnelovens forarbejder er forudsat at gælde ved siden af lovens fristregler. Efter anerkendelseslæren kan en ægtefælle efter omstændighederne anses for afskåret fra at anfægte et barns status som ægtebarn, såfremt ægtefællen med kendskab eller formodning om, at barnet ikke kan være ægtemandens, faktisk har anerkendt og behandlet barnet som ægtebarn.

Spørgsmålet om en revision af de omhandlede regler er behandlet af ægteskabsudvalget af 1969 i betænkning 8: samliv uden ægteskab I (nr. 915/1980). I betænkningen s. 72 anføres: »Der er i udvalget enighed om, at også moderens adgang til at rejse faderskabssag og begære genoptagelse bør være begrænset af en vis rimelig kort frist, f.eks. svarende til de frister, der i dag gælder for faderen. Der er i udvalget endvidere en vis sympati for en absolut tidsbegrænsning for anlæggelse af og genoptagelse af en faderskabssag gældende for alle.«

Danmark er i 1979 blevet indklaget for den europæiske menneskerettighedskommission af en dansk borger for overtrædelse af forbudet i den europæiske menneskerettighedskonvention mod forskelsbehandling på grundlag af bl.a. køn med hensyn til lige adgang til domstolene. Klageren henviste til, at der kun er fastsat søgsmålsfrister for mænd med hensyn til anlæggelse af faderskabssa-

ger vedrørende ægtebørn. Klageren havde fået afslag af landsretten og højesteret på en ansøgning om tilladelse til at anlægge faderskabssag vedrørende et ægtebarn uanset overskridelse af såvel 1 års som 5 års fristen. Justitsministeriet har over for kommissionen tilkendegivet, at justitsministeriet vil fremsætte lovforslag om ensartede frister for mænds og kvinders adgang til at anfægte ægtemandens faderskab.

3. I de andre nordiske lande er reglerne om faderskabssagers behandling blevet revideret inden for de seneste år.

I Norge gælder efter barneloven, der trådte i kraft den 1. januar 1982, for såvel ægtemanden som hustruen en frist på 3 år fra barnets fødsel for adgangen til at anfægte ægtemandens faderskab, dog med mulighed for dispensation. Reglen svarer for ægtemandens vedkommende til den hidtil gældende regel, hvorimod hustruen ikke tidligere har haft mulighed for at anfægte ægtemandens faderskab.

I Sverige gennemførtes i 1975 en ændring af Forældrebalken, hvorved de hidtil gældende frister for ægtemandens søgsmålsret ophævedes, således at ægtemanden nu har en tidsubegrænset søgsmålsret. Hustruen har som tidligere ikke mulighed for at anfægte ægtemandens faderskab til ægtebørn.

I Finland er i 1976 i lov om børns retsstilling fastsat en frist på 5 år fra barnets fødsel gældende for såvel ægtemanden som hustruen for anlæggelse af faderskabssag vedrørende ægtebørn. Der er dog mulighed for dispensation.

4. Efter det anførte finder justitsministeriet det ønskeligt af hensyn til barnets tarv, at der indføres en frist for moderens adgang til at anfægte ægtemandens faderskab og til at begære en afgjort faderskabssag genoptaget. Justitsministeriet finder endvidere, at der bør gælde samme frist for mænd og kvinder. Der bør fortsat være mulighed for, at landsretten kan meddele dispensation fra fristen.

Da søgsmålsfristen er begrundet i hensynet til barnets tarv, finder justitsministeriet ikke, at der er grundlag for at indføre en begrænsning i barnets ret til, når det er blevet myndigt, at anlægge faderskabssag. Derimod er der efter justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for at fritage barnets værge for søgsmålsfristen. Da initiativet til en værgebeskikkelse med henblik på anlæggelse af faderskabssag kan komme fra en af faderskabssagens øvrige parter, finder justitsministeriet det rettest, at der også i disse tilfælde kommer til at gælde en frist, således at det bliver landsretten, der afgør, om der er grundlag for efter fristens udløb

at tillade, at en faderskabssag anlægges eller søges genoptaget.

Det foreslås, at der ligesom i Norge alene skal gælde én frist, og at fristen fastsættes til 3 år regnet fra barnets fødsel, jfr. lovforslagets § 1, nr. 1, og § 2, nr. 6. Det har vist sig uhensigtsmæssigt med en frist, der som den gældende 1 års frist regnes fra det tidspunkt, ægtemanden eller den mand, der er blevet dømt i en afgjort sag, er blevet bekendt med de omstændigheder, som kan begrunde anlæggelse eller genoptagelse af en faderskabssag. Retten vil således normalt først efter sagens anlæg og efter partsforklaringerne have mulighed for at tage stilling til, om søgsmålsfristen er overskredet. I bekræftende fald må sagen afvises eller udsættes med henblik på indgivelse af dispensationsansøgning til landsretten.

1 års fristen må endvidere anses for at være for kort i forhold til barnets moder, idet hun normalt ved barnets undfangelse vil være bekendt med de rette forhold og derfor allerede få måneder efter barnets fødsel ville være afskåret fra at anlægge faderskabssag.

En frist på 3 år regnet fra barnets fødsel giver efter justitsministeriets opfattelse moderen og ægtemanden rimelig tid til at overveje, om de bør søge at anfægte ægtemandens faderskab. Samtidig vil en faderskabssag, anlagt inden barnet fylder 3 år, normalt ikke påføre barnet samme betydelige ulemper, som en faderskabssag ville medføre for et større barn. I særlige tilfælde vil domstolene endvidere i overensstemmelse med anerkendelseslæren, jfr. pkt. 2, efter omstændighederne kunne anse en ægtefælle for afskåret fra inden 3 års fristens udløb at anfægte ægtemandens faderskab. Ægtefællerne må f.eks. anses for at være afskåret herfra i tilfælde, hvor barnet med ægtemandens samtykke er undfanget efter insemination.

Den foreslåede frist indebærer, at ægtemænd, som bliver bekendt med hustruens forhold til tredjemand senere end 3 år efter barnets fødsel, men inden barnet er fyldt 5 år, i modsætning til de gældende regler skal opnå dispensation fra landsretten for at anlægge faderskabssag.

5. For så vidt angår behandlingen af faderskabssager vedrørende børn uden for ægteskab har politiet uden for København efter de gældende regler i børneloven til opgave at modtage oplysning fra moderen eller de sociale myndigheder om, hvem der er eller kan være fader til barnet. Politiet uden for København skal endvidere modtage faderens eventuelle anerkendelse af faderskabet eller forelægge sagen for retten. I København varetages disse opgaver af overpræsidiat. Ønsker moderen

fritagelse for at oplyse, hvem der er eller kan være fader til barnet, må hun indgive ansøgning herom til statsamtet (overpræsiediet). Det er ligeledes statsamtet (overpræsiediet), der udfærdiger bidragsresolution, såfremt moderen ansøger om det, og faderskabet er anerkendt eller fastslået.

6. Ægteskabsudvalget af 1969 har i betænkning 8: samliv uden ægteskab I (nr. 915/1980) s. 72 f. foreslået, at sager om anerkendelse af faderskab til børn uden for ægteskab overføres fra politiet til statsamtterne.

Da statsamtterne behandler en række andre familieretlige sager og som nævnt i forvejen har funktioner i forbindelse med faderskabssagerne, foreslås det at overføre politiets opgaver i forbindelse med faderskabssager til statsamtterne, jfr. forslaget § 1, nr. 2-4 og § 2, nr. 3 og 5.

7. I betænkning 8: samliv uden ægteskab I, s. 70 f., har ægteskabsudvalget kort behandlet en række andre spørgsmål vedrørende faderskabssager, herunder om der bør være adgang til at anlægge faderskabssag for den, der mener at være fader til et barn uden for ægteskab, og om der er behov for en lempelse af formodningsreglen for ægtemandens faderskab til børn avlet under ægteskabet. Da de omhandlede spørgsmål kræver videregående overvejelser, og da ægteskabsudvalget i en kommende delbetænkning vil behandle børnelovens forsørgelsesregler, har justitsministeriet ikke fundet det hensigtsmæssigt at tage stilling til de omhandlede spørgsmål i forbindelse med det foreliggende lovforslag.

I børnelovens § 20 er der fastsat bødestraf for moderens undladelse af at give oplysning om, hvem der kan være fader til et barn uden for ægteskab. Ægteskabsudvalget foreslår i bet. 8, s. 72, at denne bestemmelse ophæves, fordi det ikke findes rimeligt, at moderens undladelse er kriminaliseret. Spørgsmålet om moderens oplysningspligt er endvidere behandlet i børnekommissionens betænkning (nr. 918/1981). Kommissionen anfører i betænkningen s. 147, at en moder til et barn uden for ægteskab, bortset fra tilfælde, hvor barnet bortadopteres, moderen har været udsat for voldtægt eller der er sket insemination, ikke bør kunne fratage sit barn retten til at have en fader ved at nægte at oplyse hans navn til myndighederne. Kommissionen foreslår derfor, at der fastlægges en praksis, hvorefter der vises nogen tilbageholdenhed med at fritage moderen for pligten til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Da de nævnte spørgsmål vedrørende moderens oplysningspligt har nær sammenhæng med spørgsmålet,

om der bør indføres adgang for den, der mener at være fader til et barn uden for ægteskab, til at rejse faderskabssag, har justitsministeriet fundet det mest hensigtsmæssigt at udskyde de videre overvejelser vedrørende ægteskabsudvalgets og børnekommissionens forslag, indtil der foreligger det nødvendige grundlag for, at der kan tages stilling til faderens adgang til at rejse faderskabssag.

8. Efter retsplejelovens § 17 a, stk. 2, kan dommerne eller vedkommende retspræsident ved byretterne og ved sø- og handelsretten i København meddele bemyndigelse til kontoruddannet personale til at udføre foged- og skifteforretninger samt protestforretninger vedrørende veksler og checks, såfremt der ikke skal træffes afgørelse i tvistigheder.

Arbejdsomængden ved byretterne er i de senere år steget betydeligt på næsten alle områder. Dette gælder bl.a. med hensyn til sagstyper, der alene kan og bør behandles af det juridiske personale. Med henblik på en bedre udnyttelse af dommerkontorernes personalemæssige ressourcer har justitsministeriet derfor overvejet, om der er mulighed for at frigøre det juridiske personale for en del af de mere rutineprægede arbejdsopgaver. Justitsministeriet har som et resultat af disse overvejelser fundet det hensigtsmæssigt at gennemføre en udvidelse af reglen i retsplejelovens § 17 a, stk. 2, således at det kan overlades til erfarne kontorfunktionærer at udføre tinglysningsforretninger, notarialforretninger samt visse faderskabssager.

I lighed med den gældende ordning er sager, hvori der skal træffes afgørelse i tvistigheder, ikke omfattet af den foreslåede bemyndigelsesadgang. Dette indebærer, at sager, hvori der rejses indsigelser, må forelægges dommeren eller en juridisk fuldmægtig til afgørelse.

Bemyndigelse tænkes kun givet til kontorfunktionærer, der ved kursusundervisning eller instruktion under arbejdet har erhvervet særlig indsigt og rutine i de pågældende arbejdsområder. Omfanget af bemyndigelsen må i øvrigt fastlægges ud fra en vurdering af de enkelte dommerkontorers typiske arbejdsopgaver og tilpasses embedernes erfaringer med hensyn til ekspeditioner, der ofte giver anledning til vanskeligheder, således at disse kan holdes uden for bemyndigelsen.

Forslaget bygger for så vidt angår spørgsmålet om behandling af faderskabssager på en indstilling af 1. maj 1981 fra præsidenten for Københavns byret. Den foreslåede bemyndigelsesadgang vedrørende notarialforretninger bygger på et forslag i en beretning om notarialvæsenet (side 30-33), som er

afgivet i 1981 af en af justitsministeriet nedsat arbejdsgruppe.

9. Om de administrative og økonomiske konsekvenser af forslaget bemærkes, at forslaget om at overføre den administrative behandling af faderskabssagerne vedrørende børn uden for ægteskab fra politiet til statsamtterne på den ene side vil betyde en aflastning for politiet og på den anden side en vis forøgelse af statsamternes arbejde. Denne forøgelse vil dog ikke kunne begrunde personaleudvidelser. De øvrige dele af forslaget kan ikke antages at få mærkbare administrative eller økonomiske konsekvenser.

10. Lovforslaget har med hensyn til reglerne om behandling af faderskabssager været til udtalelse hos finansministeriet, indenrigsministeriet, ligestillingsrådet, præsidenterne for Østre og Vestre landsret, præsidenterne for Københavns byret og retterne i Århus, Odense og Aalborg, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Statsamtmand, Foreningen af statsamtsjurister, Politimesterforeningen og Foreningen af politifuldmægtige og politiassessorer.

Den foreslåede ændring af retsplejelovens § 17 a, stk. 2, har været til udtalelse hos præsidenterne for Østre og Vestre landsret, Københavns byret samt retterne i Århus, Odense og Aalborg, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Dansk Dommer- og Politikontorfunktionærforening og Politiets og Domstolenes Tjenestemandforening.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1

Ved bestemmelsen fastsættes en søgsmålsfrist på 3 år fra barnets fødsel for adgangen for moderen, ægteanden og barnets værge til at anfægte ægteemandens faderskab til et barn avlet eller født under ægteskabet. Der er dog mulighed for at opnå dispensation fra landsretten, såfremt der anføres ganske særlige grunde for, at faderskabssag ikke er anlagt tidligere, og omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for, at faderskabssag anlægges, og det endvidere må antages, at sagen ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet. Disse betingelser for dispensation svarer til de gældende betingelser i retsplejelovens § 456 r, stk. 4, som bestemmelsen i sin nuværende affattelse henviser til. Betingelserne anføres nu direkte i børneloven. Der henvises i øvrigt til pkt. 2-4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 1, nr. 2-4

Efter bestemmelserne overføres politiets opgaver i forbindelse med behandling af faderskabssager vedrørende børn uden for ægteskab til statsamtterne i lighed med den ordning, der allerede gælder i København, hvor sagerne behandles af overpræsidiat. Der henvises i øvrigt til pkt. 5 i de almindelige bemærkninger.

Til § 1, nr. 5

Der er alene tale om ændringer af redaktionel karakter som følge af, at den almindelige betegnelse for overøvrigheden nu er statsamtterne. Statsamtet i København er Københavns overpræsidiat.

Til § 2, nr. 1

Forslaget indebærer, at det kan overlades til kontoruddannet personale at udføre tinglysningsforretninger, notarialforretninger og faderskabssager, såfremt der ikke skal træffes afgørelse i tvistigheder.

Med hensyn til tinglysningsforretningerne medfører den foreslåede ordning, at kontorfunktionærer kan bemyndiges til at underskrive tinglysningspåtegninger i de rutineprægede tinglysningsforretninger. Bemyndigelsesadgangen omfatter sædvanlige ekspeditioner, herunder afvisninger af dokumenter fra tinglysning, samt lysning med frist eller retsanmærkning. Det kunne i forbindelse med udvidelsen af bemyndigelsesadgangen til at omfatte tinglysningsforretninger overvejes at gennemføre en ordning, hvorefter indsigelser mod tinglysnings ekspeditioner, som er udført af kontorfunktionærer, altid skal rejses overfor dommeren inden en eventuel kære til landsretten. Det antages imidlertid, at tinglysningsdommeren på grundlag af de gældende regler kan omgøre en udført tinglysnings ekspedition, når der rejses kæremål mod forretningen. Justitsministeren finder derfor ikke, at der er behov for at gennemføre en regel af den nævnte karakter.

Bemyndigelse i notialsager kan gives f.eks. til foretagelse af lodtrækninger, attestations af underskrift på dokumenter og til testamentsoprettelse. I beretningen om notarialvæsenet anfører arbejdsgruppen (side 32) bl.a., at der i almindelighed ikke bør meddeles bemyndigelse til at udføre forretninger om testamentsoprettelse og attestation af tegningsberettigelse. Dommerforeningen har imidlertid anført, at det vil være ubetænkeligt at lade bemyndigelsesadgangen omfatte alle notarialforretninger, således at det overlades til dommeren i hvert enkelt tilfælde at fastlægge bemyndigelses

F.t.l. vedr. børns retsstilling og retsplejeloven

omfang ud fra de retningslinjer, som er anført i de almindelige bemærkninger pkt. 8. Justitsministeriet kan tiltræde dette synspunkt.

Den foreslåede bemyndigelsesadgang vedrørende faderskabssager vil kunne anvendes f.eks. med hensyn til afhøring af parter, modtagelse af anerkendelse af faderskab og fremsættelse af anmodning om afhøring ved anden ret eller ved dansk repræsentation i udlandet. Bemyndigelse vil ligeledes kunne gives til at fremsætte anmodning til politiet om eftersøgning af personer, der formodes at opholde sig her i landet, til at rekvirere blodtypeundersøgelser og til at modtage moderens samtykke til at hæve sagen mod sagsøgte, der er udelukket ved blodtypeundersøgelse. Derimod vil der ikke være adgang til at give bemyndigelse til at træffe afgørelse i tvister.

Der henvises iøvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 8.

Til § 2, nr. 2

Der er alene tale om en redaktionel ændring som følge af myndighedsalderens nedsættelse til 18 år.

Til § 2, nr. 3

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslagene i § 1, nr. 2-4.

Til § 2, nr. 4

Ændringen er alene af redaktionel karakter som følge af lov nr. 66 af 8. marts 1972.

Til § 2, nr. 5

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslagene i § 1, nr. 2-4.

Til § 2, nr. 6

Ved bestemmelsen fastsættes en frist på 3 år fra barnets fødsel for adgangen for moderen, faderen og barnets værge til at begære en afgjort faderskabssag genoptaget. Der er dog mulighed for dispensation fra landsretten efter samme betingelser, som gælder ved anlæggelse af faderskabssag vedrørende et ægtebarn efter 3 års fristens udløb, jfr. bemærkningerne til § 1, nr. 1. Der henvises i øvrigt til pkt. 2-4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2, nr. 7

Ændringen er alene af redaktionel karakter.

Til § 3

Efter forslaget træder de nye fristregler og de øvrige processuelle bestemmelser i kraft den 1. juli 1982, mens justitsministeriet bestemmer ikrafttrædelsestidspunktet for overførelsen af faderskabssagerne fra politiet til statsamtene under hensyn til de administrative forberedelser, en sådan overførelse forudsætter. Justitsministeriet kan herunder bestemme, at politimesteren færdigbehandler de sager, der er rejst på det tidspunkt, statsamtene i øvrigt overtager sagsområdet.

Til § 4

Efter bestemmelsen anses faderskabssager, som i henhold til de hidtil gældende regler er anlagt eller begæret genoptaget ved lovens ikrafttræden, for at være rejst rettidigt. I øvrigt finder de nye fristregler anvendelse. F.eks. kan en ægtemand, som tidligere har fået afslag fra landsretten på en ansøgning om dispensation fra den hidtidige et års frist i børnelovens § 5, stk. 2, anlægge sag efter de nye regler, såfremt det kan ske inden 3 år efter barnets fødsel.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. § 5, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Sagen skal anlægges senest 3 år efter barnets fødsel. Det gælder dog ikke en sag, som anlægges af barnet, efter at det er fyldt 18 år.

Stk. 3. Landsretten kan tillade, at sag anlægges efter udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 2, 1. pkt., såfremt der anføres ganske særlige grunde for, at faderskabssag ikke er anlagt tidligere, og omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for, at faderskabssag anlægges, og det endvidere må antages, at sagen ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet.«

§ 5. — — —

Stk. 2. Sagen skal af ægtemanden anlægges inden 1 år efter, at han er kommet til kundskab om de omstændigheder, der antages af kunne begrunde en fralæggelse af faderskabet, og senest inden 5 år efter barnets fødsel.

Stk. 3. Under de i retsplejelovens § 456 r, stk. 4, angivne betingelser kan landsretten dog tillade, at sagen anlægges efter udløbet af de i stk. 2 nævnte frister.

2. § 8, stk. 1, affattes således:

»En kvinde, der er besvangret uden for ægteskab, kan ved henvendelse til det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter (i København magistraten og på Frederiksberg det sociale udvalg) eller statsamtet inden fødslen begære, at der rejses faderskabssag mod den mand, som hun opgiver som fader til barnet.«

§ 8. En uden for ægteskabet besvangret kvinde kan ved henvendelse til det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter eller politimesteren forinden fødslen begære faderskabssag rejst mod den mand, hun opgi-

ver som fader til barnet. I København fremsættes begæringen over for magistraten eller overpræsidenten, på Frederiksberg over for det sociale udvalg eller politimesteren.

3. I § 9 ændres »politimesteren (i København overpræsidenten)« til: »statsamtet«, og i § 11, stk. 1, ændres »en politimester (i København overpræsidenten)« til: »et statsamt«.

§ 9. Det sociale udvalg eller amtskommunens socialcenter (i København magistraten) videresender sagen med de tilvejebragte oplysninger til politimesteren (i København overpræsidenten), der drager omsorg for, at faderskab søges fastslået.

§ 11. Faderskabet anses for fastslået, såfremt den opgivne fader under personligt møde for en politimester (i København overpræsidenten) anerkender at være fader til barnet. Forinden anerkendelsen gøres han bekendt med retsvirkningerne af denne samt med, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. Er den opgivne fader under 18 år, kræves værgens samtykke til anerkendelsen. Bestemmelsen i retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. punktum, finder herved tilsvarende anvendelse.

4. § 10, stk. 1, affattes således:

»Moderen skal inden 1 måned efter barnets fødsel over for det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter (i København magistraten og på Frederiksberg det sociale udvalg) eller statsamtet opgive, hvem der er eller kan være barnets fader.

§ 10. Moderen skal inden 1 måned efter barnets fødsel over for det sociale udvalg, amtskommunens socialcenter eller politimesteren opgive, hvem der er eller kan være

barnets fader. I København skal oplysningerne gives til magistraten eller overpræsidenten, på Frederiksberg til det sociale udvalg eller politimesteren.

5. I § 10, stk. 2, § 13, stk. 2, § 14, stk. 2, § 15, stk. 2, § 16, stk. 1, § 17 og § 19, stk. 1, 2 og 3, ændres »overøvrigheden« til: »statsamtet«.

§ 10. ---

Stk. 2. Overøvrigheden kan fritage moderen for den i stk. 1 omhandlede oplysningspligt, medmindre det må anses for stridende mod barnets tarv, at faderskabet ikke oplyses.

§ 13. ---

Stk. 2. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan overøvrigheden pålægge ham at udrede bidrag til barnets underhold.

§ 14. ---

Stk. 2. Bidragspligten ophører ved barnets fyldte 18. år. Bidraget til en datter ophører endvidere, når hun indgår ægteskab, medmindre overøvrigheden bestemmer andet.

§ 15. ---

Stk. 2. Bidrag i henhold til stk. 1 kan kun fastsættes, såfremt begæring fremsættes for overøvrigheden inden 3 måneder efter udgiftens afholdelse, medmindre der godtgøres at foreligge rimelig grund for overskridelse af fristen.

§ 16. Overøvrigheden kan til enhver tid ændre et bidrag, når der fremkommer grundet begæring herom. Bidrag, der er forfaldet før begæringens fremsættelse, kan dog kun ændres, når ganske særlige omstændigheder foreligger.

§ 17. Aftaler om bidrag til barnet er ikke til hinder for, at der træffes anden afgørelse af overøvrigheden, såfremt aftalen skønnes åbenbart ubillig, eller når forholdene væsentligt har forandret sig, eller aftalen strider mod barnets tarv.

§ 19. Overøvrigheden kan pålægge faderen at udrede bidrag til udgifterne ved fødslen og moderens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen. Under særlige omstændigheder, navnlig i tilfælde af moderens sygdom forårsaget ved svangerskabet eller fødslen, kan bidrag pålægges for indtil 4 måneder før og 9 måneder efter fødslen. Bidra-

get kan pålægges, uanset at barnet er dødfødt.

Stk. 2. Endvidere kan overøvrigheden pålægge den, der har eller kan have besvangret en kvinde, at udrede bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter.

Stk. 3. Bidrag efter denne paragrafs stk. 1 forfalder, hvis barnet er født, straks ved bidragsfastsættelsen og ellers til de af overøvrigheden nærmere bestemte tidspunkter. Bidrag efter stk. 2 forfalder straks. Bestemmelsen i § 16, stk. 2, finder tilvarende anvendelse med hensyn til de i denne paragraf omhandlede bidrag.

§ 2

1. I § 17 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »foged- og skifteforretninger samt protestforretninger vedrørende vekslere og checks« til: »foged-, skifte-, notarial- og tinglysningsforretninger samt faderskabssager«.

§ 17 a. ---

Stk. 2. Ved byretterne og ved sø- og handelsretten i København kan der meddeles andre personer bemyndigelse til at udføre foged- og skifteforretninger samt protestforretninger vedrørende vekslere og checks, såfremt der ikke skal træffes afgørelse i tvistigheder. ---

2. I § 456 f, stk. 2, 2. pkt., udgår: »alder«.

§ 456 f. ---

Stk. 2. Er en part under 18 år, optræder værger i sagen på partens vegne. I øvrigt optræder parterne på egen hånd uden hensyn til alder, umyndiggørelse og lavværgemål. Er beskikkelse af værge for en part påkrævet, kan beskikkelsen foretages af retten.

3. I § 456 f, stk. 4, og § 456 g, stk. 2, ændres »Politimesteren (i København overpræsidenten)« til: »Statsamtet«.

§ 456 f. ---

Stk. 4. Politimesteren (i København overpræsidenten) kan indtræde i sagen som part til varetæelse af det offentlige interesser.

§ 456 f. ---

Stk. 2. Politimesteren (i København overpræsidenten) kan uden at være indtrådt i sagen i 1. instans på det offentlige vegne påanke dommen såvel som indtræde i sagen for den overordnede ret.

4. I § 456 o, stk. 3, ændres »§ 160« til: »§ 159«.

§ 456 o. ---

Stk. 3. Ved forkyndelse af stævninger og domme i faderskabssager i henhold til § 160 optages moderens og barnets navn kun i bekendtgørelsen i Statstidende, såfremt retten i særlige tilfælde træffer bestemmelse herom.

5. I § 456 p og § 456 r, stk. 1, ændres »politimesteren (overpræsidenten)« til: »statsamtet«.

§ 456 p. Når sagen er sluttet, sender retten snarest muligt meddelelse herom til politimesteren (overpræsidenten) ledsaget af en udskrift af dommen eller indgået forlig og det retsbogen tilførte samt sagens dokumenter. Det påhviler retten at drage omsorg for dommens forkyndelse.

§ 456 r. En sag, der er afsluttet ved anerkendelse for politimesteren (overpræsidenten), forlig i retten eller upåankelig dom, kan på begæring af en af parterne genoptages, når andrageren godtgør senere at være kommet til kundskab om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt foreligger særlig anledning til at antage, at sagen efter en genoptagelse vil få et andet udfald.

6. § 456 r, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Begæring om genoptagelse må fremsættes for retten senest 3 år efter barnets fødsel. Det gælder dog ikke en begæring, som fremsættes af barnet, efter at det er fyldt 18 år. Begæringen rettes til den ret, der senest har behandlet sagen, eller, hvis sagen ikke tidligere har været behandlet af retten, til den ret, der er nævnt i § 456 c.«

§ 456 r. ---

Stk. 3. Begæring om genoptagelse må af faderen fremsættes for retten inden 1 år efter, at de omstændigheder, hvorpå begæringen støttes, er blevet ham bekendt, eller i de i stk. 2 nævnte tilfælde efter, at han er blevet bekendt med dommen, og senest inden 5 år efter barnets fødsel. Begæringen rettes til den ret, der senest har behandlet sagen, eller, hvis sagen ikke tidligere har været behandlet af retten, til den i § 456 c nævnte ret.

7. I § 456 r, stk. 4, ændres i 1. pkt. »de i stk. 3 nævnte frister« til: »den i stk. 3 nævnte frist«.

§ 456 r. ---

Stk. 4. Genoptagelse efter udløbet af de i stk. 3 nævnte frister kan tillades af landsretten, når der anføres ganske særlige grunde for, at kravet om ny prøvelse ikke er rejst tidligere, og omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse, og det endvidere må antages, at fornyet behandling af sagen ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet. ---